

D ô v o d o v á s p r á v a

k Zmene spôsobu financovania a právnej formy príspevkových organizácií na rozpočtové organizácie

1. Dôvody na zmenu spôsobu financovania a právnej formy organizácií

V zmysle zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy v znení neskorších predpisov bola vykonaná analýza hospodárenia príspevkových organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK. Analýza poukázala na skutočnosť, že časť organizácií nespĺňa podmienky určené zákonom o rozpočtových pravidlách verejnej správy pre príspevkové organizácie. Preto navrhujeme u týchto organizácií zmenu spôsobu financovania a ich právnej formy na rozpočtové organizácie.

Dôvody na zmenu spôsobu financovania a právnej formy organizácií:

1. Nesúladi so zákonom č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy v znení neskorších predpisov.

Príspevková organizácia má podľa tohto zákona hospodáriť podľa svojho rozpočtu nákladov, výnosov a výsledku hospodárenia. Jej rozpočet zahŕňa aj príspevok z rozpočtu zriaďovateľa a prostriedky prijaté od iných subjektov. Náklady na prevádzku, opravy a údržbu hmotného majetku, ako aj na obstaranie hmotného a nehmotného majetku má uhrádzať z vlastných zdrojov a z príspevku od zriaďovateľa, pričom vlastné zdroje používa prednostne.

Skutočnosť je však taká, že získané vlastné zdroje organizácií dosahujú minimálnu výšku. V mnohých prípadoch sú ich vlastné zdroje nižšie ako v porovnateľných rozpočtových organizáciách. To znamená, že tieto organizácie sú takmer celým svojím rozpočtom zapojené na rozpočet KSK a v zmysle zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy v znení neskorších predpisov majú charakter rozpočtovej organizácie.

Pri rozboroch hospodárenia uvedených organizácií bolo zistené, že organizácie nepoužívajú prednostne vlastné zdroje, ale príspevok od zriaďovateľa.

2. Upozornenie Najvyššieho kontrolného úradu v Košiciach na potrebu zaoberať sa zosúladením právnej formy príspevkových organizácií so zákonom o rozpočtových pravidlách verejnej správy.
3. Tendencia organizácií podhodnocovať pri tvorbe rozpočtu výšku vlastných príjmov, čo znamená vyššie nároky na príspevok od zriaďovateľa.
4. Menšia prehľadnosť tokov verejných finančných prostriedkov a zložitejšie priebežné sledovanie a vyhodnocovanie hospodárenia, čo sťažuje tvorbu rozpočtu na nasledujúce roky.

Zmenou spôsobu financovania a právnej formy organizácií sa dosiahne:

1. Súlad so zákonom č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy v znení neskorších predpisov.
2. Väčšia objektívnosť pri tvorbe rozpočtu organizácií, najmä pri stanovovaní príjmovej časti rozpočtu.
3. Účinnejšia kontrola rozpočtu a hospodárenia organizácií.
4. Sprehľadnenie toku verejných finančných prostriedkov.

Navrhovaná zmena neovplyvní prevádzku a činnosť organizácií a ani nevyvolá vyššie nároky na pracovnú činnosť zamestnancov. Jediným rozdielom v hospodárení rozpočtových a príspevkových organizácií je skutočnosť, že rozpočtová organizácia je zapojená na rozpočet KSK v plnej miere a príspevková príspevkom z KSK, ktorý je však v uvedených organizáciách takmer na úrovni ich celkového rozpočtu.

Vlastné príjmy rozpočtových aj príspevkových organizácií sú zdrojom ich výdavkov s jediným rozdielom v praxi, že príjmy rozpočtových organizácií sa realizujú cez Úrad KSK, aby sa stali súčasťou rozpočtu KSK a príjmy príspevkových organizácií používajú organizácie priamo.

Motivácia organizácií na získavanie vlastných príjmov ako rozpočtových tak aj príspevkových vyplýva jednak z dôvodu, že boli zriadené na plnenie úloh KSK a majú to v náplni činnosti a zároveň je získavanie príjmov aj jedným z kritérií stanovovania rozpočtu na činnosť organizácie.

Okrem uvedených dôvodov navrhovaná zmena v súčasnej napätej finančnej situácii z dôvodu pretrvávajúcej hospodárskej krízy prispieje k účelnému, efektívnemu a hospodárnemu využívaniu verejných finančných prostriedkov.

Hospodárenie zostávajúcich príspevkových organizácií bude analyzované aj v nasledujúcich rokoch a na základe výsledkov týchto analýz budú navrhované prípadné ďalšie zmeny.

Kultúrne služby

V súčasnom období má KSK vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti 25 kultúrnych organizácií, z ktorých je 7 rozpočtových a 18 príspevkových. Zmenu na rozpočtové organizácie navrhujeme u 10 organizácií. Zostávajúcich 8 organizácií zatiaľ navrhujeme ponechať ako príspevkové, a to nasledovne:

Bábkové divadlo Košice, Divadlo Thália Košice a Zemplínske osvetové stredisko Michalovce z dôvodu, že dosahujú výraznejšie príjmy z vlastnej činnosti.

Múzeum a Kultúrne centrum južného Zemplína Trebišov a Východoslovenská galéria Košice vykonávajú podnikateľskú činnosť, ktorú rozpočtové organizácie nemôžu vykonávať. Zemplínske múzeum Michalovce má vypracovaný podnikateľský zámer na zriadenie stredovekej kuchyne.

Východoslovenské múzeum Košice a Verejná knižnica Jána Bocatia Košice, tak ako aj Východoslovenská galéria Košice, Bábkové divadlo Košice a Divadlo Thália Košice budú mať v rámci projektu EHMK – Košice 2013 v Ostrovoch kultúry vytvorené otvorené zóny, kde budú vykonávať činnosti a ponúkať služby, na základe ktorých je predpoklad zvýšenia vlastných príjmov.

Vzdelávanie

Zo 66 škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK je 15 príspevkových. Zmenu na rozpočtové navrhujeme u 4 škôl. Zostávajúcich 11 škôl zatiaľ navrhujeme ponechať ako príspevkové v súvislosti s realizáciou projektov z Európskeho sociálneho fondu a s vykonávaním praktického vyučovania žiakov.

2. Organizačné a právne zabezpečenie zmeny spôsobu financovania a právnej formy organizácií

Podľa metodického usmernenia Ministerstva financií SR a ŠP č. MF/26268/2005-421 k postupu pri aplikácii § 21 zákona č. 523/2004 Z. z. pri zmene spôsobu financovania príspevkovej organizácie nedochádza de lege k zániku organizácie, t. j. tieto právne skutočnosti nemajú právne následky zrušenia organizácie, pokiaľ sa jej mení len právna forma hospodárenia. Pri zmene spôsobu financovania v skutočnosti zaniká jeden typ hospodárenia organizácie uzavretím hospodárenia organizácie a vzniká nový typ hospodárenia organizácie.

Za zmenu spôsobu financovania organizácie sa považuje taký stav, pri ktorom dochádza k zmene právnej formy hospodárenia organizácie u toho istého zriaďovateľa, t. j. z rozpočtovej formy hospodárenia organizácie na príspevkovú a naopak.

Na základe vyššie uvedených zdôvodnení navrhujúcich zmenu spôsobu financovania a právnej formy príspevkových organizácií na rozpočtové organizácie, je potrebné vykonať súvisiace organizačné a právne opatrenia zriaďovateľa vyplývajúce z platnej legislatívy.

Zmenou spôsobu financovania a právnej formy organizácií nebudú dotknuté pracovnoprávne vzťahy zamestnancov organizácií ani právne vzťahy, týkajúce sa majetku KSK zvereného organizáciám do správy.